

1. Προετοιμασία της εκστρατείας κατά των Περσών, Πηγή Θεοφάνη, σελ. 12

Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις καθώς και στις πληροφορίες που αντλείτε από το παράθεμα να απαντήσετε στην παρακάτω ερώτηση: Ποια στοιχεία αποδεικνύουν το θρησκευτικό χαρακτήρα της εκστρατείας του Ηράκλειου κατά των Περσών;

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις , οι Πέρσες αφού κατέκτησαν τα Ιεροσόλυμα μετέφεραν στην **πρωτεύουσά** τους τον Τίμιο Σταυρό, σύμβολο της χριστιανοσύνης. Ο πόλεμος που ξεκίνησε ο Ηράκλειος για να ανακτήσει τα απολεσθέντα εδάφη έγινε μέσα σε ατμόσφαιρα θρησκευτικής έξαρσης Η ηθική και υλική στήριξη του βυζαντινού αυτοκράτορα από την πλευρά της Εκκλησίας ήταν απεριόριστη. Ο πατριάρχης Σέργιος παραχώρησε στον Ηράκλειο ως δάνειο τα χρήματα των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων και τα πολυκάνδηλα και άλλα λειτουργικά σκεύη της Μεγάλης Εκκλησίας. Ο θρησκευτικός χαρακτήρας των εκστρατειών του Ηρακλείου ήταν προφανής: στρέφονταν κατά των πυρολατρών Περσών που κατείχαν τους Αγίους Τόπους και απειλούσαν τη Ρωμανία, δηλαδή τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Επιπλέον το 630 ο Ηράκλειος ύψωσε πανηγυρικά στα Ιεροσόλυμα τον Τίμιο Σταυρό που ανέκτησε από τους Πέρσες.

Η πηγή επιβεβαιώνει το θρησκευτικό χαρακτήρα της εκστρατείας, καθώς πληροφορούμεθα πως ο Ηράκλειος προκειμένου να τονώσει την αγωνιστικότητα και μαχητικότητα των στρατιωτών του απευθύνεται στο θρησκευτικό τους συναίσθημα. Συγκεκριμένα για να τους πείσει να πολεμήσουν τους υπενθυμίζει ότι οι εχθροί είναι αλλόθρησκοι οι οποίοι έχουν προκαλέσει πολλά δεινά στο Βυζαντινό Κράτος και μεταξύ των άλλων έχουν καταστρέψει και τους ναούς της χριστιανοσύνης.

2. Η πολιτική αναγκαιότητα της οικονομικής, Πηγή Αρβελέρ, σελ. 19

Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις καθώς και στις πληροφορίες που αντλείτε από το παράθεμα να απαντήσετε στην παρακάτω ερώτηση: Ποιοι λόγοι ώθησαν τους Ισαύρους στην υιοθέτηση της οικονομικής πολιτικής;

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το κείμενο αναφέρεται στην πολιτική αναγκαιότητα της οικονομικής. Σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις, τον 8^ο αιώνα το Βυζαντινό κράτος αντιμετώπιζε πολλούς εξωτερικούς κινδύνους. Συγκεκριμένα «**τα αραβικά πλοία όργωναν...αποφάσισαν να εφαρμόσουν οι αυτοκράτορες της δυναστείας των Ισαύρων.**» (Σχ. Εγχειρίδιο σελ. 19)

Η πηγή, χωρίς να κάνει αναφορά στα προβλήματα, επισημαίνει ότι η κεντρική εξουσία είχε ανάγκη τους αγροτικούς πληθυσμούς, γιατί ήταν αυτοί που θα αναλάμβαναν την απόκρουση ξένων επιδρομών σώζοντας την αυτοκρατορία (**Μέσα σ'αυτές τις συνθήκες... εσωτερικού της Μ. Ασίας / όφειλαν να υπερασπίσουν από τους επιδρομείς**). Αυτοί όμως οι πληθυσμοί ήταν κατά της λατρείας των εικόνων. Έτσι η κεντρική εξουσία αποφάσισε να στραφεί κατά της λατρείας των εικόνων προκειμένου να προσεταιριστεί αυτούς τους πληθυσμούς (**Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία... από τους επιδρομείς**).

3. Η έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας..., Πηγή Θεοφάνη, σελ. 19

Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις καθώς και στις πληροφορίες που αντλείτε από το παράθεμα να απαντήσετε στην παρακάτω ερώτηση: Ποιος γεγονός θεωρείται αφορμή της οικονομικής και ποιες ενέργειες πυροδοτήθηκαν από αυτό;

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το παράθεμα αναφέρεται στην έκρηξη του ηφαιστείου της Θήρας και στην έναρξη της εικονομαχίας. Σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις «την αφορμή για την έναρξη της εικονομαχίας ...δημεύσεις περιουσιών.» (Σχ. Εγχειρίδιο σελ. 19)

Η πηγή επιβεβαιώνει το γεγονός της έκρηξης, καθώς και το χειρισμό του γεγονότος από τον αυτοκράτορα Λέοντα (Τον ίδιο χρόνο (726), ... εναντίον των αγίων και σεπτών εικόνων.) Επιβεβαιώνεται επίσης η καθαίρεση της εικόνας του Χριστού από τη Χαλκή Πύλη και η αντίθεση του λαού σε αυτή την απόφαση (Ο αυτοκράτορας εξήγησε...Χαλκή Πύλη). Τέλος η πηγή επιβεβαιώνει τις διώξεις εναντίον όσων αντέδρασαν στην εικονομαχική πολιτική (Και τότε πολλοί διώχθηκαν... και επιφανείς). Η πηγή δίνει και κάποιες επιπλέον πληροφορίες. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι όσοι διώχθηκαν και βασανίστηκαν, ανήκαν ιδιαίτερα σε προνομιούχες τάξεις.

4. Η ανοικοδόμηση των πόλεων της Πελοποννήσου, Πηγή χρονικών της Μονεμβασίας, σελ. 22

Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις καθώς και στις πληροφορίες που αντλείτε από το παράθεμα να απαντήσετε στην παρακάτω ερώτηση: Τι είδους προβλήματα αντιμετώπιζε το Βυζαντινό Κράτος εξαιτίας των Σλάβων και πώς τα αντιμετώπισε;

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Το παράθεμα αναφέρεται στα προβλήματα που δημιουργούσαν οι Σλάβοι στο Βυζαντινό Κράτος και πώς αυτό τα αντιμετώπισε. Σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις ιδιαίτερες δυσχέρειες αντιμετώπιζε η αυτοκρατορία στις ευρωπαϊκές επαρχίες της, όπου είχαν εγκατασταθεί πολλοί σλαβικοί πληθυσμοί. Το Βυζαντινό κράτος, για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, εφάρμοσε μια συγκροτημένη **εποικιστική πολιτική**: πολλοί Σλάβοι

ΣΤΟΛΙΔΟΥ ΟΛΓΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο, ΕΝΟΤΗΤΕΣ 2, 3, 5, 6, 7, 8

μεταφέρθηκαν από τις σκλαβηνίες των Βαλκανίων σε περιοχές της Μ. Ασίας και, αντίστροφα, πολλοί μικρασιατικοί πληθυσμοί μετακινήθηκαν και εγκαταστάθηκαν κατά την περίοδο αυτή στις σκλαβηνίες της Θράκης, της Μακεδονίας και της Νότιας Ελλάδας. Από τα τέλη του 8ου αι. οι Σλάβοι άρχισαν να ενσωματώνονται στη βυζαντινή κοινωνία και σταδιακά να αφομοιώνονται.

Το παράθεμα επιβεβαιώνει το γεγονός ότι οι Σλάβοι δημιουργούσαν προβλήματα στις ευρωπαϊκές επαρχίες του Βυζαντίου, γιατί όπως μας πληροφορεί οι Σλάβοι κατέστρεψαν τις πόλεις της Πάτρας και της Σπάρτης, γκρέμισαν τους χριστιανικούς ναούς και σφετερίστηκαν τις περιουσίες των χριστιανών. Δεν αναφέρεται στην εποικιστική πολιτική, αλλά αναφέρει ως τρόπο αντιμετώπισης των Σλάβων την πολεμική αντιπαράθεση και την προσπάθεια εκχριστιανισμού τους.

5. Η στέψη του Καρόλου από την πλευρά των Φράγκων, Πηγή Από τα χρονικά του Lorsch, σελ.28

Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις καθώς και στις πληροφορίες που αντλείτε από το παράθεμα να αναφερθείτε στην αυτοκρατορική στέψη του Καρόλου, καθώς και στις συνέπειες της στις σχέσεις Ανατολής- Δύσης.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η πηγή αναφέρεται στην αυτοκρατορική στέψη του Καρλομάγνου. Σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις, «την ημέρα των Χριστουγέννων του έτους 800... από τη Ραβέννα και την υπόλοιπη Ιταλία». (σχολ. Εγχειρίδιο σελ. 28).

Η πηγή επιβεβαιώνει τόσο τη στέψη όσο και τη λαϊκή αποδοχή της. Μας δίνει όμως και επιπλέον πληροφορίες. Συγκεκριμένα αναφέρεται στο πώς οι Δυτικοί δικαιολόγησαν αυτή τη στέψη. Αρχικά υποστήριξαν ότι τον αυτοκρατορικό τίτλο κατείχε μια γυναίκα, πράγμα ανεπίτρεπτο και ως εκ

τούτου δικαιούνταν και επιβαλλόνταν να τον πάρει ο Καρλομάγνος. Επίσης ο Κάρολος, με τη βοήθεια του Θεού, είχε κατακτήσει πολλά εδάφη (Ρώμη, άλλες πόλεις Ιταλίας, πόλεις Γαλλίας και Γερμανίας) που παραδοσιακά ανήκαν στο Ρωμαϊκό Κράτος και επομένως δίκαια ο Κάρολος θα έπαιρνε τον τίτλο του ρωμαίου αυτοκράτορα. Ο Καρλομάγνος λοιπόν παρουσιάζεται σαν ένας ευσεβής μονάρχης που υποτάσσεται στη θεϊκή και λαϊκή βούληση.

6. Η στέψη του Καρλομάγνου από τη σκοπιά των Βυζαντινών, Πηγή Θεοφάνη, σελ.28

Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις καθώς και στις πληροφορίες που αντλείτε από το παράθεμα να απαντήσετε στην παρακάτω ερώτηση: Ποια η στάση του Καρλομάγνου απέναντι στο Βυζάντιο μετά τη στέψη του;

Η πηγή αναφέρεται στην προσπάθεια προσέγγισης Ανατολής -Δύσης μετά τη στέψη του Καρλομάγνου ως αυτοκράτορα των Ρωμαίων. Σύμφωνα με τις ιστορικές μας γνώσεις «οι Βυζαντινοί ανέμεναν... και μακρές διαπραγματεύσεις». (σχολ. Εγχειρίδιο σελ. 28).

Η πηγή επιβεβαιώνει το γεγονός ότι ο Καρλομάγνος είχε σκοπό να επιτεθεί στο Βυζάντιο, πράγμα το οποίο τελικά δεν έπραξε (Και ενώ σκόπευε να επιτεθεί... σε γάμο την αυτοκράτειρα Ειρήνη). Η πηγή μας δίνει και κάποιες επιπλέον λεπτομέρειες. Συγκεκριμένα πληροφορούμεθα ότι ο Κάρολος ζήτησε σε γάμο την Ειρήνη, Αυτοκράτειρα του Βυζαντίου, και εκείνη δέχτηκε. Ο γάμος όμως τελικά ματαιώθηκε, γιατί η Ειρήνη εκθρονίστηκε από το Νικηφόρο.